

Tafsiira Suuratu Yuusuf-Kutaa 15

Description

Kutaa darbe keessatti mootichi Miisir abjuu ajaaâ€™iba arguun hiika isaa beekuf namoota gurguddoo akka walitti qabe ilaalle jirra. Namoonni kunniin yommuu abjuu kana hiiku dadhaban namtichi duraan Yuusufin waliin mana hidhaa ture nama sirnaan abjuu hiiku ni yaadate. Kanaafu, gara Yuusuf na erga jedhe. Innis gara Yuusuf deemuun hiika abjuu gaafate. Innis hiiki sirrii furmaata waliin kenneef. Mootichi yommuu kana dhagahu, garmalee gammade. Yuusufi kana natti fidaa jedhe.

وَقَالَ الْمُلِكُ أَئْتُنِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ أَرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ
فَسَأْلُهُ مَا بَأْلَ النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيهِنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ

â€œMootichis, â€˜Isa natti fidaaâ€™ jedhe. Yeroo ergamaan [mootichaa] isatti dhufu, [Yuusuf] ni jedhe: â€˜Gara bulchaa keeti deebiâ€™iitii dhimmi dubartoota harka isaanii muranii maal akka taâ€™e gaafadhu. Dhugumatti Gooftaan kiyya shira isaanii ni beeka.â€™ ﴿ Suuratu Yuusuf 12:50

Kana jechuun mootichis hiika abjuu Yuusuf hiike ajaaâ€™ibsifachuun, namoota naannawa isaa jiraniin, â€œYuusufin mana hidhaa keessaa baasati natti fidaaâ€™ jedhe. Yommuu ergamaan mootichaa gara Yuusuf dhufu, Yuusufis hanga qulqullummaan isaa mirkanaaâ€™u fi yakka tokko malee akka hidhame ifa taâ€™utti mana hidhaa keessaa bahuu ni dide. Inni ergamaadhaanakkana jedhe, â€œGara mootii keeti deebiâ€™i. Ergasi dubartoota harka isaanii muran sanniin â€˜Dhimmi isin Yuusufin waliin qabdan maali?â€¢ jedhee akka gaafatu isatti himi. Dhugumatti Gooftaan kiyya shira isaan xaxanii fi hojii isaanii sirritti beeka, homtu Isarraa hin dhokatu.â€¢

Ergamaanis akkuma ajajame ergaa kana mootichatti geesse. Mootichis Dubartoota harka isaanii muran walitti qabeakkana jechuun gaafate:

قَالَ مَا خَطَبُكُنَّ إِذْ رَوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَشَ لِلَّهِ مَا عِلْمَنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأُتُ الْعَزِيزِ أَعْنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَا رَوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لِمِنَ الصَّدِيقِينَ

٥١

Ni jedhe: â€œYommuu Yuusufin sossobdan dhimmi keessan maalidhaa?â€ Isaanis ni jedhan, â€œRabbiin qulqullaaâ€™e! Wanta badaa homaatu isarratti hin beeknu.â€ Niitin Aziiz ni jette, â€œAmma haqni ifa bahe. Anatu isa sossobe, inni dhugumatti warra dhugaa dubbatan irraayyi.â€ Suuratu Yuusuf 12:51

Kana jechuun mootiin dubartoota harka isaanii muraniinakkana jedhe: dhimmi keessan garmalee barbaachisaan wanta badaa haa raawwatuuf Yuusufin akka sossobdan isin taasise maalidhaa? Isiniif deebii deebisuutti kan dabuu taâ€™ee way argitanii?â€

Isaaniisakkana jechuun deebisan: â€œRabbiin qulqullaaâ€™e! Wanta badaa homaatu isarraa hin beeknu.â€ Yommuu isaan hundu gaarumma amala Yuusuf ragaa bahan, dubartiin takka ni hafte. Ishiinis niiti Aziiz. Amma dubbachuuf dabareen kan ishiiti. Ni jette: amma haqni mulâ€™ate. Anatu badii akka hojjatu Yuusufin sossobe. Yommuu inni â€œIshiiitu badii akka hojjadhu na sossobeâ€¢ jedhu, dhugaa dubbate jira.â€

Niitin Aziiz itti fufuunakkana jette:

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخْنَهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَابِرِينَ

٥٢

â€œKunis bakka inni hin jirreetti akka isa hin kaadne fi Rabbiin shira warra gananii akka hin qajeelchine haa beekufi.â€ Suuratu Yuusuf 12:52

Kana jechuun kan ani â€œAnatu [wal-qunnamtiif] isa sossobe, inni dhugumatti dhugaa dubbateâ€ kan jedheef, bakka inni hin jirreetti isarratti sobuun akka isa hin kaadne (hin ganne) Yuusuf haa beekufi. Asitti *kaadun* (*ganuun*)â€“ sobaan isa yakkuudha. Bakka Yuusuf hin jirreetti sobaan isa hin yakku. Ammas dubbii kana kan jedheef Rabbiin shira gantootaa hojii irra hin oolchu, hin sirreessu. Kana irra, ni salphisa, ni fashaleessa. Kanaafi, ani waaâ€™ee Yuusuf ilaachisee dubbii keessatti amaanaa eegutti dirqame, kaadu irraa fagaadhe.

Dubartiin nafsee ofii irratti ragaa baate tuni, wanta ishirra gahuutti osoo hin dhimamin ragaa bahuu ishii kanaaf sababoota lama dhiyeessite: **1ffaa:** Mana hidhaa keessa osoo jiru nama isarraa ittisuu erga dhabee booda bakka Yuusuf hin jirreetti isa kaadu (sobaan isa yakkuu) jibbuu ishii. **2ffaa-**Rabbitiin shira gantootaa akka hin milkeessine beeku ishii.

وَمَا أَبْرِئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَارَةٌ بِالشَّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيْ إِنَّ

٥٣

رَبِّيْ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

Nafsee tiyya hin qulqulleessu, dhugumatti, kan Gooftaan kiyya rahmata godheef malee nafseen hamtuutti nama ajajji. Dhugumatti Gooftaan kiyya akkaan Araarama, Rahmata godhaadha.â€ Suuratu Yuusuf 12:53

Kana jechuun Yuusuf dhugaa taâ€™uu amanuu waliin, bakka inni hin jirreetti isa akka hin kaadne amanuu waliin, nafsee tiyya hin qulqulleessu. Kana jechuun badii raawwachuuif yaalu irraa of hin qulqulleessu. Sababni isaas, nama Rabbiin rahmata godheef malee nafseen wanta badaatti baayâ€™istee nama ajajji. Dhugumatti, Gooftaan kiyya nama badii erga raawwatee booda tawbateef ni araarama, rahmata godhaaf.[\[1\]](#)

Mufassiroonni gariin dubbiin armaan olii wanta Yuusuf dubbatee irraayyi jedhu. Garuu sirrii kan taâ€™ee, dubbiin kuni dubbii niitin Aziiz dubbatte irraayyi. Sababni isaas, 1ffaa-dubbiin kuni dubbii ishii jalqabaa â€œAmma haqni ifa bahe. Anatu isa sossobe, inni dhugumatti warra dhugaa dubbatan irraayyi.â€ jedhuun kan walitti hidhameedha. Osso dubbii Yuusuf irraa taâ€™ee silaa akka dhamaâ€™iinsi hin uumamneef maq-dhaala ifatti baasaa ture. (Fkn, qaala (inni jedhe) jechuun ifatti dubbata.) 2ffaa-Yeroo ishiin mootii fuunduratti dubbii kana dubbattu, Yuusuf ishii bira hin turre. Kana irra, inni mana hidhaa keessa ture.[\[2\]](#) Kanaaf ni jette, â€œBakka inni hin jirrettiâ€™â€

Nafseen bakka saditti qoodamti:

1-Nafsee waan badaatti ajajju (An-Nafsul Ammaarah)â€“ tuni nafsee iimaana hin qabne ykn iimaanni ishii dadhabaa taâ€™ee badiitti ajajjuudha. Tuni gosa nafsee niitin Aziiz asitti ibsiteedha. Iimaanni waan hin jirreef wanti badii irraa ishii dhoowwu hin jiru. Namni nafsee gosa tanaa qabu, qaani tokko malee badii raawwata.

2-Nafsee tasgabbooftu (An-Nafsul Muxmaâ€™innah) Tuni nafsee muâ€™minaas tasgabbooftu taatedha. Iimaana guutuu tan qabdudha. Gara badiitti hin dabdu. Gosa nafsee tanaa Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa suuratu al-fajr keessatti dubbate:

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَةُ ارْجِعِنِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَةً

â€œYaa nafsee tasgabbooftu! Tan jaallattuu fi jaallatamu taatee gara Gooftaa keetitti deebiâ€™i.â€ Suuratu Al-Fajr 89:27-28

Kana jechuun yaa nafsee tasgabbooftu! Wanta Rabbiin siif qopheesse tan jaallattu taate, akkasumas, kan Rabbiin sirraa jaallatu taatee gara Gooftaa keetitti deebiâ€™i.

3-Nafsee of ajiifattu (An-Nafsul-Lawwaama)-nafseen tuni nafsee waan badaatti ajajju fi nafsee tasgabbooftu jidduu taatedha. Kana ilaachisee suurah Al-Qiyaamah keessatti ni arganna: **â€œLubbuu of ajiifattuunis Nan kakadha.â€** Suuratu Al-Qiyaamah 75:2

Iimaana ni qabdi, garuu qalbi keessatti hidda kan qabatee miti. Iimaanaa fi fedhii lubbuu jidduutti asi achi deemti. Qabsoo keessaadeemsisti. Yeroo garii gara iimaanaatti gorti. Yeroo garii immoo fedhii lubbuu hordofuun badiitti jallatti. Dogongora hojjatteef of-ajiifatti. Muslimoonni baayâ€TMeen nafsee gosa tanaa qabu.

Tarii nafseen gosa sadii kuni marsaa nama tokkoo bakka buâ€TMuu dandaâ€TMa. Kanaafi, nuti yeroo garii tasgabbii keessa taana, yeroo biroo of-ajiifanna, yeroo biraamimmoo badii feena. Rabbiin namoota hundaa nafsee isaa qulqulluu gochuun akka uume ni amanna. Sababni isaas, Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan: **â€œDaaâ€TMimni tokkollee hin dhalatu, fixraa irratti yoo taâ€TMee maleeâ€** Fixraan ykn uumamni ilmi namaa irratti uumame wanta sirrii fi dogongoraa addaan baase beeka. Eenyullee uumamaan badaa taâ€TMee hin uumamne. Namni yoo Rabbitti aamane (iimaana qabaate), nafseen waan gaaritti maqxi (dabdi); garuu yommuu iimaanni qalbi gadi dhiisu, nafseen waan badaatti maqxi.[\[3\]](#)

[\[1\]](#) Tafsiir Saâ€TMdii-462-463, Tafsiir Wasiix-<https://quran.com/12:52/tafsirs/93>,
<https://quran.com/12:53/tafsirs/93>, Tafsiir Tahriir wa tanwiir-12/292, 13/5, Tafsiir Qurxubii-11/375

[\[2\]](#) Bidaâ€TMu Tafsiir-2/64-65, Ibn Al-Qayyim

[\[3\]](#) Lesson from Suuratu Yuusuf-98-99

Date Created

December 26, 2021

Author

admin